

Građani premalo ulažu u privatne penzije

Privatni penzioni fondovi jedni su od najvećih institucionalnih investitora na svetu, ali u Srbiji, u koju su prvi put došli u novembru 2006, za njih se skoro i ne zna. Prema poslednjim podacima Narodne banke Srbije, ukupna vrednost svih penzionih fondova u poslednjih pet godina neprekidno raste, ali je zaključno sa decembrom 2011. dostigla tek 12,45 milijardi dinara, odnosno samo 120 miliona evra. Kada se to uporedi sa skoro 800 milijardi dinara štednje građana položene u bankama, odnosno 7,6 milijardi evra, jasno je koliko ovaj vid ulaganja nepopularan kod nas.

Ali, to možda i nije bez razloga. Činjenica da na svaki dinar uloženi u penzione fondove dolazi 64 dinara stavljenih u banke verovatno je rezultat njihovih relativno slabih rezultata. Prema podacima NBS-a, prosečna vrednost investicione jedinice penzionih fondova krajem 2011. dostigla je 1.470,1 poena, što znači da je svako ko je u novembru 2006. uložio 1.000 dinara u penzioni fond, do sada je zaradio 470 dinara.

Pretvoreno u evre, to znači da je neko ko je pre pet godina uložio 12,65 evra u penzioni fond, u decembru 2011. mogao da podigne 14,04 evra, što je zarada od 1,4 evra. U procentima to je profit od 11,05 odsto ili zanemarljivih 2,2 odsto godišnje.

Da su umesto u fondove, novac stavili na štednju u banku, zaradili bi neuporedivo više. Zapravo, i sami fondovi dobar deo prikupljenog novca drže u bankama - čak 8,18 odsto svih ulaganja čine oročeni depoziti, a još 10,04 odsto su sredstva po viđenju. Ipak, većinu sredstava u penzione fondove uplaćuju poslodavci, a ne sami građani i na te iznose se dobija poreska olakšica u iznosu od 4.647 dinara, kakva ne postoji za polaganje depozita.

Domaći penzioni fondovi najviše poverenja imaju u državu, u čije dužničke hartije investiraju čak 74,9 odsto novca. Od toga 40,25 odsto čine trezorski zapisi, 25,57 odsto obveznice Trezora, a obveznice stare devizne štednje još 9,05 odsto.

Vrlo mali iznosi usmeravaju se ka akcijama srpskih preduzeća (ukupno 5,44 odsto), a praktično beznačajni ka korporativnim obveznicama (0,78) i u nekretnine (0,66).

Krajem prošle godine u Srbiji je bilo skoro 175.000 korisnika penzionih fondova, a u

celom poslednjem tromesečju 2011. dodato je samo 1.000 novih korisnika. Ipak, u celoj prošloj godini dodato je 8.000 novih korisnika.

Prosečan iznos do sada nagomilan na računima korisnika iznosi 84.500 dinara, a zanimljivo je da je samo 30 do 35 odsto članova penzionih fondova aktivno, odnosno da manje-više redovno uplaćuju novac. Uz to, na računima stranih korisnika investicionih fondova u Srbiji nalazi se u proseku šest puta više novca nego na računima domaćih članova fondova. To je po svemu sudeći posledica toga što strane korisnike uglavnom čini rukovodstvo međunarodnih kompanija, kojima poslodavci i ovde uplaćuju novac u privatne fondove.

Interesantno je i da skoro 60 odsto korisnika fondova čine muškarci, mada je među novim članovima skoro isti broj muškaraca i žena.